

УДК: 005.336.1:35.073.53(477+100)

DOI: 10.31651/2076-5843-2019-4-57-65

ЛОПУШИНСЬКА Олена В'ячеславівна

аспірант кафедри менеджменту,

Полтавська державна аграрна академія,

м. Полтава, Україна

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-5201-9027>

lopushinskay@ukr.net

СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ В УКРАЇНІ І СВІТІ

Наукову статтю присвячено вивченню сучасного стану нормативно-правового забезпечення управління ресурсозбереженням України і дослідженню досвіду розвинених країн світу в цьому питанні. Було проведено аналіз показників енергоємності ВВП України і інших країн світу, які мають мінімальні і максимальні значення даного показника, розраховано темп росту протягом останніх років, графічно зображено динаміку даного показника у відношенні до середнього світового значення. Крім цього, було визначено динаміку показників виробництва і споживання енергії в Україні за 2010-2018 роки. У результаті цього дослідження виявлено, що Україна посіла 1 місце в світі за показником енергоємності ВВП. Лідерами за енергоємністю ВВП є також Росія, Казахстан, Канада, тощо. Найнижчий показник спостерігається в країнах ЄС, а також Туреччини і Японії. Одним із важливих засобів зменшення ресурсозалежності держави і покращення показників ефективності використання ресурсів є державне регулювання. В сучасних економічних умовах ще більшого значення набуває необхідність вдосконалення чинної нормативно-правової бази. Саме тому особливу увагу в статті приділено вивченню нормативно-правової бази в сфері регулювання управління ресурсозбереженням в Україні і країнах ЄС, оскільки саме ці держави мають найкращі показники енергоємності ВВП.

Ключові слова: ресурсозбереження, управління ресурсозбереженням, енергоємність ВВП, енергоефективність, нормативно-правова база, управління ресурсозберігаючим розвитком, ресурсоспоживання, ресурсоефективність.

Постановка проблеми. Досвід державного регулювання в питаннях управління ресурсозбереженням доводить, що органи виконавчої влади не забезпечують достатній рівень впливу на ефективність використання ресурсів суб'єктами господарювання. Основним завданнями цих органів є реалізація державної політики щодо забезпечення економічного зростання у відповідній галузі або регіоні. Отже, питанням управління ресурсозбереженням цими органами не надається достатньої уваги. Посилення державного впливу у сфері управління ресурсозбереженням за рахунок розробки дієвої нормативно-правової бази дозволить: підвищити ефективність споживання всіх видів ресурсів; знизити енергоємність ВВП; прискорити здійснення структурної перебудови економіки України; посилити економічну безпеку країни; підвищити конкурентоспроможність продукції українських виробників на світових ринках; збільшити привабливість інвестиційного клімату; покращити екологічний стан; забезпечити сталий розвиток країни. Саме тому питання дослідження нормативно-правової бази в сфері управління ресурсозбереженням сьогодні є досить актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретико-методологічних та практичних аспектів управління ресурсозбереженням на рівні підприємства і країни в цілому належить таким вітчизняним і зарубіжними науковцям, як Бараннік В., Стоян О., Carragher V., O'Regan B., Peters M., Moles R., Cruz-Lovera C., Perea-Moreno A., Cruz-Fernandez J., Alvarez-Bermejo J., Manzano-Agugliaro F. та ін. Проте більшість розробок стосуються ресурсозбереження в цілому, а управлінський аспект цього процесу не достатньо розглянутий. Ресурсозберігаючий розвиток підприємства взагалі більшість науковців розглядають в контексті інноваційного розвитку підприємства. Крім того, існує ряд суперечностей в розумінні участі держави в питаннях управління ресурсозберігаючим

розвитком підприємства і країни в цілому. Розв'язанню цих суперечностей може сприяти вивчення зарубіжного досвіду створення нормативно-правового забезпечення регулювання питань управління ресурсозбереженням, висвітленню якого в сучасних наукових публікаціях приділено недостатньо уваги.

Метою статті є визначення та аналіз основних показників ресурсоефективності України, порівняння цих даних з показниками інших країн світу, систематизація нормативно-правової бази, що регулює питання управління ресурсозбереженням на мікро- і макрорівнях як в Україні, так і в провідних країнах світу.

Викладення основного матеріалу дослідження. Досягнення високого рівня енергоефективності посідає важливе місце з-поміж основних завдань як для окремих підприємств, так і для національної економіки в цілому. До основних чинників, які зумовлюють необхідність підвищення рівня енергоефективності на макро- і мікрорівнях, можна віднести: забезпечення енергетичної безпеки, передусім такого її складника, як енергетична незалежність; обмеження негативного екологічного впливу енерговиробництва та енергоспоживання; підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому і міжнародному ринках. За всі роки незалежності рішучих кроків на шляху забезпечення прийнятно високого рівня енергоефективності в нашій країні майже не здійснено: Україна як відставала за цим критерієм від провідних країн світу, так і відстає [1].

Одним із основних показників при визначенні енергоефективності економіки країни є енергоємність ВВП. Він є узагальнюючим макроекономічним показником, що характеризує рівень витрат енергетичних ресурсів на одиницю виробленого ВВП. За даними 2018 року, Україна посіла 1 місце в світі за показником енергоємності ВВП. Лідерами за енергоємністю ВВП є також Росія, Казахстан, Канада, тощо. Найнижчий показник спостерігається в країнах ЄС (Франція, Германия, Польща, Великобританія та інші), а також Туреччини і Японії. Рівень енергоємності ВВП в США майже збігається з середнім показником у світі (табл. 1).

Таблиця 1

Енергоємність ВВП різних країн світу за 2010-2018 рр., кое/\$2015р

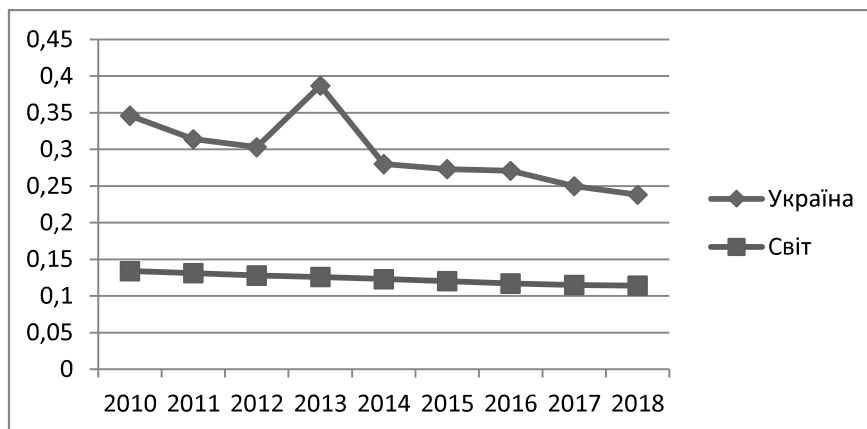
Країна	Енергоємність ВВП, кое/\$2015р									Темп росту 2018 до 2017 рр., %
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Україна	0,346	0,314	0,303	0,387	0,28	0,273	0,271	0,25	0,238	95,2
Росія	0,207	0,206	0,204	0,195	0,195	0,196	0,203	0,211	0,215	101,9
Казахстан	0,198	0,206	0,188	0,196	0,177	0,178	0,184	0,181	0,181	100,0
Канада	0,184	0,181	0,178	0,177	0,177	0,175	0,173	0,174	0,176	101,1
Великобританія	0,083	0,076	0,077	0,074	0,066	0,067	0,065	0,063	0,062	98,4
Туреччина	0,077	0,074	0,073	0,067	0,068	0,066	0,068	0,068	0,066	97,1
Японія	0,102	0,094	0,091	0,089	0,086	0,084	0,082	0,081	0,079	97,5
США	0,136	0,133	0,127	0,128	0,126	0,121	0,118	0,116	0,117	100,9
Франція	0,102	0,097	0,097	0,096	0,092	0,92	0,089	0,087	0,086	98,9
Німеччина	0,091	0,083	0,083	0,084	0,08	0,079	0,078	0,077	0,072	93,5
Польща	0,116	0,111	0,105	0,104	0,097	0,094	0,096	0,097	0,097	100,0
Світ	0,134	0,131	0,128	0,126	0,123	0,12	0,117	0,115	0,114	99,1

Джерело: складено автором на основі [2]

Енергоємність ВВП в 2018 році по відношенню до 2017 року в Україні зменшилася на 5%, що є досить непоганим результатом. В цілому в світі даний показник зменшився на 1%. В решті досліджуваних країн суттєвих змін показник не зазнав, за виключенням Німеччини, де енергоємність ВВП зменшилась на 6%.

Отже, значення показника енергоємності ВВП в Україні протягом 2010-2018 років перевищувало середнє значення в світі вдвічі. Різке зростання відбулось в 2013 році, проте

протягом наступних років спостерігаємо позитивну динаміку зменшення даного показника (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка енергоємності ВВП в Україні і світі за 2010-2018 рр.

Джерело: сформовано автором на основі [2]

Особливе значення для енергетичної безпеки держави має співвідношення виробництва та споживання енергії. Протягом 2010-2018 років в Україні спостерігається поступове зменшення як виробництва, так і споживання енергії (табл. 2).

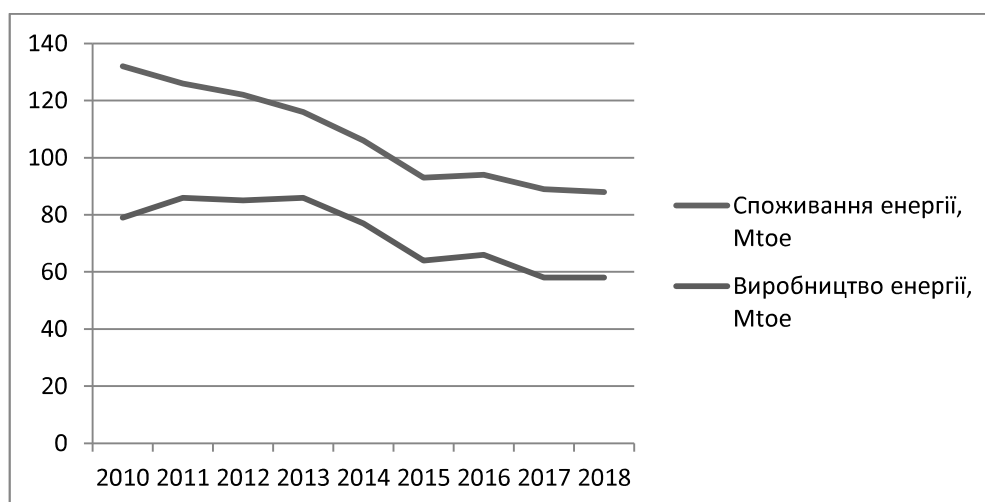
Таблиця 2

Динаміка показників виробництва і споживання енергії в Україні за 2010-2018 роки, Мтоє

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Споживання енергії, Мтоє	132	126	122	116	106	93	94	89	88
Виробництво енергії, Мтоє	79	86	85	86	77	64	66	58	58

Джерело: складено автором на основі [2]

Різке зменшення виробництва та споживання енергії спостерігається протягом 2014-2015 років (рис. 2). Це пов'язано з втратою контролю над АРК Крим та частиною Донбасу.

Рис. 2. Динаміка показників виробництва і споживання енергії в Україні за 2010-2018 рр.

Джерело: сформовано автором на основі [2].

Одним із важливих засобів зменшення ресурсозалежності держави і покращення показників ефективності використання ресурсів є державне регулювання. В сучасних економічних умовах ще більшого значення набуває необхідність вдосконалення чинної

нормативно-правової бази, завершення інституційних перетворень, формулювання комплексного бачення механізму державного регулювання відновлювальної енергетики, його теоретичного обґрунтування та формулювання [3].

Нормативно-правове забезпечення управління ресурсозбереженням і ресурсозберігаючим розвитком підприємств переробної галузі – це правові механізми, що забезпечують регулювання використання ресурсів на національному та світовому рівнях. Ці механізми бувають примусовими й обов’язковими до виконання та рекомендаційними.

Досвід розвинених країн свідчить, що програмно-цільовий метод управління ресурсозбереженням є найбільш ефективним. Він широко використовується в США, Канаді, Великобританії, Німеччині, Франції, Південній Кореї та інших країнах, де щорічно реалізуються цільові державні та, зокрема, бюджетні програми ресурсозбереження. Програма ірландського уряду «Наша стале майбутнє» пропонує заходи, зосереджені на сталому споживанні, виробництві та громадах. Програма містить перелік з більше ніж 90 дій уряду, спрямованих на перехід на економне і раціональне споживання ресурсів [4].

Сьогодні в провідних країнах світу значну увагу приділяють розробці нормативно-правової і дорадчої бази в питаннях енергоефективності і ресурсозбереження (табл. 3).

Таблиця 3

Документи, що регламентують сферу управління ресурсозбереженням на світовому рівні

Назва організації	Назва документу	Зміст
Міжнародне Енергетичне Агентство (МЕА)	World Energy Outlook-2017 (WEO-2017)	Прогнози щодо попиту та пропозиції енергії до 2040 р. на основі окремих сценаріїв. Прогнози супроводжуються докладним аналізом їх впливу на сектор енергетики, включаючи інвестиції, а також наслідки для енергетичної безпеки та навколишнього середовища.
ООН	«Цілі сталого розвитку»	Ключові напрямки розвитку країн, що були ухвалені на Саміті ООН зі сталого розвитку. Вони замінили Цілі розвитку тисячоліття, термін яких закінчився наприкінці 2015 року. ЦСР ухвалені на період від 2015 до 2030 року і нараховують 17 глобальних цілей, яким відповідають 169 завдань.
ООН	Рамкова конвенція про зміни клімату (UNFCCC)	Впровадження заходів по запобіганню змінам клімату на 2021 – 2030 рр., а також необхідність забезпечення загального доступу до недорогого, надійного, стійкого і сучасного енергопостачання.
Міжнародна організація по стандартизації	Міжнародні стандарту енергетичного менеджменту ISO 50001:2011	Вимоги до системи енергоменеджменту на міжнародному рівні, які раніше формувалися національними стандартами ряду країн. Створює основу для інтеграції енергоефективності в практику управління підприємством (організацією, установою). Впровадження вимог стандарту спрямовано на забезпечення раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів на підприємствах, що дозволяє значно оптимізувати обсяги енерговитрат, визначати пріоритетність впровадження нових енергозберігаючих технологій тощо.
Єврокомісія ЄС	План дій з енергоефективності	Передбачається зниження середньорічного споживання енергоресурсів на виробництво одиниці продукції до 2020 р. на 20 % із щорічним темпом зниження на 1,5 %.
Єврокомісія ЄС	«План енергоефективність - 2011»	Передбачено вдосконалення систем використання енергоресурсів із встановленням обов’язкових вимог щодо відповідного рівня енергоефективності
Європейський парламент	Директива 2012/27/ЄС з енергетичної ефективності	Встановлює загальні заходи з підвищення енергоефективності в рамках ЄС, визначає правила, спрямовані на усунення бар’єрів на ринку енергоносіїв, що перешкоджає підвищенню ефективності використання енергії.
Європейський парламент	Стратегія ЄС у сфері опалення та кондиціонування	Основними пріоритетами якої визначено підвищення енергоефективності та декарбонізації діючих і споруджуваних будівель в усіх галузях економіки.

Продовження таблиці 3

Європейський парламент	Директива з енергоспоживання будівель – Directive 2010/31/ЄС	Основним завданням EPBD визначено забезпечення створення на національному рівні бази для підвищення енергетичної ефективності будівель з установленням ряду кількісних показників енергоспоживання та енергоефективності для: новоспоруджених будівель; існуючих будівель; інженерних систем будівель; будівельних матеріалів і конструкцій.
Європейський парламент	Директива з екологічних вимог до енергоспоживчої продукції 2009/125/ЄС	Визначає вимоги з екодизайну для енергоспоживчих продуктів. Містить вимоги до всієї продукції, яка споживає енергію або впливає на зміну обсягів споживання енергії. Інформація, що стосується екологічних характеристик продуктів та енергетичної ефективності, має бути розміщена на самому продукті, якщо це можливо, оскільки це дозволить споживачам порівнювати різні прилади перед їх придбанням. Директива по екодизайну ґрунтується на тому, що до 80% надлишкового енергоспоживання можна уникнути ще на етапі проектування того чи іншого виду продукції.
Європейський парламент	Директива з маркування продукції класом енергетичної ефективності 2010/30/ЄС (Energy Labelling Directive)	Містить вимоги до продукції, яка впливає на рівень енергоспоживання будівель, включаючи елементи системи опалення, приводи, насоси, вентилятори, лампи освітлення та інше обладнання інженерних систем
Європейський парламент	Директива 2003/96/ЄС про реструктуризацію системи Співтовариства з оподаткування продуктів енергії та електроенергії	Визначено загальні умови оподаткування на енергоносії та електроенергію. Зі спожитого обсягу енергоносіїв та електроенергії сплачується податок, якщо вони використовуються в якості автомобільного палива або для обігріву, і не сплачується за умови їх використання в якості сировини або для хімічного відновлення, або електролітичних і металургійних процесів. На основі цього принципу, Директивою встановлено мінімальні ставки для оподаткування на автомобільне паливо, автомобільне паливо для промислового або комерційного використання, паливо для опалення та електроенергію
Європейський парламент	Директива щодо збільшення частки використання поновлюваних джерел енергії 2009/28/ЄС (The Directive on the promotion of the use of Energy from Renewable Sources)	Основні положення спрямовано на реалізацію заходів з підвищення обсягів використання поновлюваних джерел енергії. Країни-члени ЄС визначають свої національні цілі, для досягнення спільної мети до 2020 р. – 20% енергії з поновлювальних джерел у валовому кінцевому споживанні енергії країнами ЄС та обов'язкового мінімуму у 10% для всіх країн-членів у споживанні біопалива транспортним сектором.

Джерело: сформовано автором на основі [5; 6; 7].

Законодавчі засади ресурсозбереження та ресурсоефективності в Україні визначаються Верховною Радою України. Кабінет Міністрів України здійснює державне управління у сфері ресурсозбереження. Формування державної політики у сфері забезпечення ефективного використання ресурсів, ресурсозбереження, використання поновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива і здійснення моніторингу їх застосування забезпечує Центральний орган виконавчої влади – Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності), яке розробляє, погоджує та здійснює контроль за виконанням державних цільових програм у сфері енергетичної ефективності; забезпечує створення та функціонування енергетичного аудиту, запровадження енергетичного менеджменту; розробляє пропозиції щодо впровадження механізму стимулювання енергозбереження тощо [6].

Інші центральні органи виконавчої влади здійснюють у встановленому порядку підготовку пропозицій щодо реалізації у відповідній галузі економіки державної політики у

сфері управління ресурсозбереженням, створюють організаційно-економічні механізми підтримки її реалізації тощо. Органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції затверджують місцеві програми ресурсоефективності; створюють місцеві фонди для фінансової підтримки ресурсоефективних програм, проектів та заходів; визначають кошти місцевих бюджетів для фінансової підтримки місцевих програм ресурсоефективності [6].

Основні документи з питань управління енергозбереженням систематизовано в табл. 4.

Таблиця 4

Основні документи, що регулюють питання управління ресурсозбереженням в Україні

№	Назва документу, ким і коли затверджений	Зміст
1	Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», Указом Президента України від 12.01.2015 р. №5/2015	Зниження енергомісткості ВВП на 20% до кінця 2020 р. шляхом переходу до використання енергоефективних технологій та обладнання; енергоощадне використання та споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій; забезпечення 100% обов'язкового комерційного обліку споживання енергоресурсів; реалізацію проектів з використанням альтернативних джерел енергії тощо
2	Стратегія національної безпеки України, Указом Президента України від 26.05.2015 р. №287/2015	Віднесення до основних пріоритетів енергетичної безпеки – підвищення енергетичної ефективності та забезпечення енергозбереження, а також диверсифікацію джерел і маршрутів енергопостачання.
3	Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року, Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 р. №1228-р	Стратегічний документ, яким запроваджено європейську практику середньострокового планування державної політики у сфері енергоефективності
4	Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010 – 2020 роки, Постановою Кабінету Міністрів України від 1.03.2010 р. №243	Метою Програми є: створення умов для наближення енергоємності ВВП України до рівня розвинутих країн та стандартів Європейського Союзу, зниження рівня енергоємності ВВП протягом строку дії Програми на 20% порівняно з 2008 р. (щороку на 3,3%), підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів і посилення конкурентоспроможності національної економіки тощо.
5	Закон України від 09.04.2015 р. №327-VIII (у редакції від 23.03.2017 р.) «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації»	Визначено правові та економічні засади здійснення енергосервісу для підвищення енергетичної ефективності об'єктів державної та комунальної власності через комплекс технічних та організаційних енергозберігаючих (енергоефективних) та інших заходів, спрямованих на скорочення замовником споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів, проведення публічних закупівель енергосервісу виключно через систему «PROZORRO»
6	Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 р. №845 «Примірний енергосервісний договір»	Застосовується всіма замовниками, що здійснюють державні закупівлі енергосервісу. Оплата за договором здійснюється за рахунок суми скорочення витрат замовника порівняно з витратами, які були б здійснені за відсутності енергосервісу
7	Закон України від 25.12.2015 р. №922-19 (з урахуванням змін від 06.11.2017 р.) «Про публічні закупівлі»	Встановлено правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб усіх замовників. Метою Закону є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвитку добросовісної конкуренції
8	Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.04.2017 р. №732-р «План заходів із впровадження систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах»	Введено посади спеціалістів-енергоменеджерів для формування та втілення політики раціонального споживання енергії у будівлях та постійного контролю цього процесу

Продовження таблиці 4

9	Закон України від 22.06.2017 р. №2118-19 «Про енергетичну ефективність будівель»	Визначено правові, соціально-економічні та організаційні засади діяльності у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, що відповідає вимогам положень Директиви 2010/31/ЄС про енергетичну ефективність будівель.
10	Закон України від 08.06.2017 р. №2095-VIII «Про фонд енергоефективності»	На виконання вимог положень Директиви 2012/27/ЄС про енергоефективність щодо стимулювання фізичних та юридичних осіб до здійснення заходів з енергозбереження та підвищення енергоефективності в Україні
11	Закон України від 22.06.2017 р. № 2119-VIII «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»	Визначено засади забезпечення комерційного, у тому числі розподільчого обліку послуг з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг
12	Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» (ЕСУ-2035), розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. №605-р	Визначено мету і цілі розбудови енергетичного сектору відповідно до потреб економічного і соціального розвитку країни на період до 2035 р. є забезпечення енергетичної та екологічної безпеки і перехід до енергоефективного та енергоощадного використання і споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій.
13	Національні стандарти України, які регламентують діяльність у сфері енергетичного менеджменту, енергоаудиту, енергозбереження та енергоефективного освітлення, наказом Держстандарту України	Вимоги до системи ресурсоменеджменту на державному рівні. Впровадження вимог стандарту спрямовано на забезпечення раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів на підприємствах, що дозволяє значно оптимізувати обсяги енерговитрат, визначати пріоритетність впровадження нових енергозберігаючих технологій тощо.

Джерело: сформовано автором на основі [6; 8].

В результаті проведення більш глибокого аналізу нормативно-правових актів, що регулюють питання ресурсозбереження на макро- і мікрорівнях дійшли висновку, що на сьогоднішній день в Україні відсутня законодавча база, яка б забезпечувала надійну основу для реалізації ресурсоефективної політики у повному обсязі. Основні закони носять суто декларативний характер, не містять механізмів прямої дії. Крім того, спостерігається досить слабкий зв'язок між різними законодавчими актами, що відносяться до екології, енергетики, проблем ресурсозбереження та ресурсоефективності. Норми законодавства часто не узгоджуються між собою. Виходячи з цього, в Україні виникла нагальна потреба в удосконаленні законодавства у сфері управління ресурсоефективністю і ресурсозбереження. Крім того, законодавство у сфері управління ресурсоефективністю повинно бути приведено у відповідність до законодавства ЄС.

Висновки. Отже, на сьогоднішній день Україна є лідером за показником енергоємності ВВП. Крім того, спостерігається суттєвий дефіцит енергоресурсів, що послаблює енергетичну безпеку країни. В Україні не забезпечується системний підхід до вирішення проблем управління ресурсозбереженням. Проблеми ресурсоефективності, що є ключовими в реалізації політики багатьох розвинених країн світу, не стали предметом постійної уваги на державному рівні в нашій державі. Країни ЄС, Японія, США, досягнувши вражаючих успіхів у сфері енергозбереження, зосередили свою увагу на більш складних завданнях - реалізації програм ресурсоефективності, які призвели до поступового зменшення показників споживання ресурсів і енергоємності ВВП. На загальний стан ресурсозбереження і ресурсоефективності, окрім державного регулювання, суттєвий вплив здійснює і корпоративна політика в даному питанні окремих суб'єктів господарювання. Для всіх підприємств, які намагаються реалізовувати ефективну політику управління ресурсозбереженням і ресурсозберігаючим розвитком, важливо сформулювати організаційно-економічний механізм управління ресурсозберігаючим розвитком підприємства, до якого входить і нормативно-правова база, що регулює зазначені питання. Тому перспективи подальших наукових пошуків полягають у створенні ефективного організаційно-

економічного механізму управління в напрямку ресурсозбереження і ресурсозберігаючого розвитку підприємства.

Список використаних джерел

1. Бараннік В. О. Енергоємність ВВП держави: історичні паралелі і уроки для України. *Стратегічні пріоритети*. №1 (34). 2015. С. 113-119
2. Global Energy Statistical Yearbook 2019. URL: <https://yearbook.enerdata.net/total-energy/world-energy-intensity-gdp-data.html> (дата звернення: 9.12.2019).
3. Стоян О. Ю. Формування комплексного механізму державного регулювання у сфері відновлювальної енергетики України та її розвитку. *Наукові праці. Державне управління*. 2014. Т.242, Вип. 230. С.115-119
4. Carragher, V., O'Regan, B., Peters, M. and Moles, R. Novel resource saving interventions: the case of modelling and storytelling. *Local Environment*. 2018, 23 (5). pp. 518-535.
5. Cruz-Lovera C. , Perea-Moreno A., Cruz-Fernandez J., Alvarez-Bermejo J., Manzano-Agugliaro F. Worldwide Research on Energy Efficiency and Sustainability in Public Buildings. *Sustainability*. 2017. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/9/8/1294/pdf/1> (дата звернення: 10.12.2019)
6. Досвід країн Євросоюзу з підвищення енергоефективності, енергоаудиту та енергоменеджменту з енергоощадності в економіці країн. 2017. URL: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2018/01/Pidvyshhennya-energoefektyvnosti-v-YES.pdf> (дата звернення: 10.12.2019)
7. Hinge A., Bertoldi P., Waide P. Comparing Commercial Building Energy Use Around the World. *Commercial Buildings: Program Design, Implementation, and Evaluation*. Panel 4.2018. pp. 136-147
8. Верховна Рада України (офіційний сайт). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 10.12.2019)

References

1. Barannik V.A. (2015). Energy consumption of the GDP of the state: historical parallels and lessons for Ukraine. *Strategichni prioriteti* [Strategic priority], №1 (34), 113-119
2. Global Energy Statistical Yearbook (2019). URL: <https://yearbook.enerdata.net/total-energy/world-energy-intensity-gdp-data.html> (Accessed: 9.12.2019).
3. Stoyan O. Yu. (2014). Formation of complex mechanism of state regulation in the sphere of renewable energy of Ukraine and its development. *Naukovi praci. Derjavne upravlinnya* [Scientific works. Governance], 115-119
4. Carragher, V., O'Regan, B., Peters, M. and Moles, R. (2018). Novel resource saving interventions: the case of modelling and storytelling. *Local Environment*, 23 (5), 518-535.
5. Cruz-Lovera C. , Perea-Moreno A., Cruz-Fernandez J., Alvarez-Bermejo J., Manzano-Agugliaro F. (2017). Worldwide Research on Energy Efficiency and Sustainability in Public Buildings. *Sustainability*. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/9/8/1294/pdf/1> (Accessed: 10.12.2019).
6. EU countries experience in improving energy efficiency, energy audit and energy management in countries economies (2017). URL: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2018/01/Pidvyshhennya-energoefektyvnosti-v-YES.pdf> (Accessed: 10.12.2019).
7. Hinge A., Bertoldi P., Waide P. (2018). Comparing Commercial Building Energy Use Around the World. *Commercial Buildings: Program Design, Implementation, and Evaluation*, Panel 4, 136-147
8. Verkhovna Rada of Ukraine: official site (2019). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (Accessed: 10.12.2019).

LOPUSHYNSKA Olena

Postgraduate student of the Management Department,
Poltava State Agrarian Academy,
Poltava, Ukraine

CURRENT STATUS OF REGULATORY PROVISION OF RESOURCE MANAGEMENT IN UKRAINE AND THE WORLD

Introduction. The experience of state regulation in resource management issues proves that the executive authorities do not provide a sufficient level of influence on the efficiency of use of resources by

economic entities. The main objectives of these bodies are to implement public policies to ensure economic growth in the sector or region concerned. However, the issue of resource management by these bodies is not sufficiently addressed. That is why the issue of researching the regulatory framework in the field of resource management is quite relevant today.

Purpose. *The purpose of the article is to identify and analyze the main indicators of resource efficiency of Ukraine, to compare these data with indicators of other countries of the world, to systematize the legal framework governing the issue of resource management at the micro and macro levels both in Ukraine and in the leading countries of the world.*

Results. *The analysis of energy intensity indicators of GDP of Ukraine and other countries of the world, which have minimum and maximum values of this indicator, calculated the growth rate in recent years, graphically shows the dynamics of this indicator relative to the global average. In addition, the dynamics of energy production and consumption indicators in Ukraine for the years 2010-2018 was determined. As a result of this study, Ukraine was found to be ranked 1st in the world in terms of GDP energy intensity. The leaders in GDP energy intensity are also Russia, Kazakhstan, Canada, etc. The lowest rate is observed in EU countries as well as Turkey and Japan. One of the important means of reducing the state's resource dependency and improving the efficiency of resource use is state regulation. In today's economic context, the need to improve the current regulatory framework becomes even more important. That is why the article focuses on the study of the regulatory framework in the field of regulation of resource conservation management in Ukraine and EU countries, as these countries have the best indicators of GDP energy intensity.*

Originality. *The influence of regulatory support of issues of resource saving management on the state resource efficiency indicators has been determined. The legal and regulatory framework of Ukraine and other countries of the world was generalized and compared. Deficiencies in the legal support that exist in Ukraine have been identified.*

Conclusion. *Ukraine is the leader in terms of GDP energy intensity. In addition, there is a significant shortage of energy resources, which weakens the country's energy security. Ukraine does not provide a systematic approach to addressing resource management issues. The problems of resource efficiency, which are key in the implementation of the policies of many developed countries of the world, have not been the subject of constant attention at the state level in our country. The EU, Japan, and the US, with impressive energy-saving success, have focused on more complex tasks - implementing resource efficiency programs that have led to a gradual decline in resource consumption and GDP. In addition to government regulation, the overall state of resource conservation and resource efficiency is also significantly influenced by corporate policy in this area of individual entities. For all enterprises trying to implement an effective resource management and resource-saving development policy, it is important to create an organizational and economic mechanism for managing the resource-saving development of the enterprise, which includes the regulatory framework governing these issues. Therefore, prospects for further scientific research are to create an effective organizational and economic management mechanism in the direction of resource saving and resource-saving development of the enterprise.*

Keywords: *resource conservation, resource conservation management, energy intensity of GDP, energy efficiency, regulatory framework, management of resource- conservation development, resource consumption.*

Одержано редакцією: 26.10.2019
Прийнято до публікації: 16.12.2019